

Żywy Znak dla Powstania Warszawskiego – żywy pomnik pamięci walczących o wolność

Każdego roku, 1 sierpnia, Warszawa na minutę zamiera. Warkot silników cichnie, rozmowy milkną, a miasto wstrzymuje oddech. To Godzina „W”, moment upamiętniający wybuch Powstania Warszawskiego. Jednak na Placu Zamkowym, mimo wyjących syren, panuje cisza, która nabiera fizycznego, namacalnego kształtu. Tysiące ludzi – mieszkańców Warszawy, turystów, młodych i starszych – gromadzi się, by stać się czymś więcej niż tylko świadkami historii. Wspólnie, ramię w ramię, tworzą żywy symbol Polski Walczącej. To „Żywy Znak”, unikalne wydarzenie, które przekształcając bierne wspomnienie w aktywny,

wspólnotowy hołd.

Kwintesencją tego wydarzenia jest głębokie zanurzenie w symbolice historycznej. Godzina „W”, pierwotnie wybrana na 17:00 ze względów strategicznych, by powstańcy mogli wtopić się w popołudniowy tłum, dziś jest celebrowana przez całkowite zatrzymanie. Chaos walki został zastąpiony przez spokój i zatrzymanie. Centralnym punktem „Żywego Znak” jest „Kotwica” – znak Polski Walczącej. Ten genialny w swej prostocie symbol, łączący literę „P” jak Polska z literą „W” jak Walka, narodził się w 1942 roku w wyniku konspiracyjnego konkursu. Malowany na murach okupowanej stolicy, był aktem buntu i obietnicą nadziei. Uczestnicy „Żywego Znak”, tworząc

go wspólnie, odtwarzają tę historyczną drogę – od szeptanego na ulicach hasła oporu do jednoczącego symbolu narodowego dziedzictwa patriotycznego.

U podstaw tego wydarzenia leży symbolika historyczna, która uległa reinterpretacji. Godzina „W” dziś jest celebrowana głównie przez swoje całkowite przeciwieństwo: zadumę i zatrzymanie. Chaos walki został zastąpiony przez uporządkowany rytuał pokoju, a konspiracyjna potrzeba ukrycia się w tłumie przez widoczną dla wszystkich obecność. Podobnie „Kotwica”, znak Polski Walczącej, przechodzi transformację, staje się na Placu Zamkowym legalnie zorganizowanym, otwartym dla wszystkich symbolem.

Siła „Żywego Znak” tkwi w jego ludzkim i społecznym wymiarze. To nie jest pomnik z brązu czy kamienia, ale żywa tkanka społeczna, która co roku zbiera się na nowo. Zaczynając jako oddolny happening niewielkiej grupy pasjonatów, wydarzenie ewoluowało w cykliczną, społeczną inicjatywę, która gromadzi tysiące uczestników, co jest doskonałym przykładem tworzenia się nowych tradycji. Wydarzenie zaciera granicę między obserwatorem, a uczestnikiem, czyniąc każdego współtwórcą pamięci. Zamiast biernie oglądać obchody rocznicy Powstania Warszawskiego, ludzie stają się żywym monumentem. Ta partycypacja ma ogromne znaczenie, gdyż pozwala na jej osobiste przeżycie historii. Dla wielu, jak dla przewodniczącego zgromadzenia Jacka Perłowskiego, ma ono wymiar osobisty: **„Mój tata, śp. Jan Perłowski, pseudonim „Brat”, który walczył w Śródmieściu, w okolicach PASTy i Poczty Głównej zawsze powtarzał: przystępując do Powstania Warszawskiego marzyłem o Niepodległej Polsce”**. Ta sztafeta pokoleń sprawia, że historia staje się namacalna, a wspólne uczczenie Powstania Warszawskiego w Godzinę „W” tworzy poczucie wspólnoty, które przekracza codzienne podziały.

Tegoroczna edycja „Żywego Znak” poszerza historyczną perspektywę, budując symboliczny most między zrywem z 1944 roku a dziedzictwem „Solidarności”. Jak zauważa Michał Ossowski, Redaktor Naczelny „Tygodnika Solidarność”: **„Powstanie Warszawskie było wyrazem marzeń o niepodległej Polsce, symbolem wolności. Początki ruchu „Solidarności” były kontynuacją tych marzeń – w innej epoce, w innych warunkach, ale z niezmienną determinacją”**.

1 sierpnia 2025 roku warto być na Placu Zamkowym. Nie tylko po to, by zobaczyć, ale by stać się częścią tego niezwykłego, wielowymiarowego momentu. Przychodząc na godzinę 16:00, każdy ma szansę dołożyć swoją część do żywego pomnika i wziąć udział w happeningu, który jest jednocześnie hołdem historycznym i potężnym świadectwem tego, jak pamięć pulsuje w sercach współczesnej Warszawy.

Wydarzenie objęte jest patronatem medialnym „Tygodnika Solidarność” i portalu tysol.pl.

Organizatorami Żywego Znak dla Powstania Warszawskiego 2025 są:

Stowarzyszenie Historycznie Polonia Restituta, Stowarzyszenie FORT, Fundacja Promocji Solidarności, Fundacja Służba Niepodległej, Kram, Fundacja Reduta Dobrego Imienia, Fundacja Wyczyn, Stowarzyszenie Aguja i Fundacja Instytut Haliny Konopackiej.